

Vergroenen en ontgrijzen

De vergrijzing en ontgroening van de Limburgse samenleving kan grote consequenties hebben voor de regio. Zo is het denkbaar dat de vergrijzing de concurrentiekracht van het bedrijfsleven verzwakt en de zorgvoorzieningen onder hoge druk zet, terwijl het teruglopende aantal jongeren het moeilijk maakt om voldoende keuzemogelijkheden in het beroepsonderwijs te blijven aanbieden. Het tijdelijk problematiseren van de vergrijzing van de bevolking kan uiteraard een nuttige rol hebben. Het zorgt er immers voor dat overheden en werkgevers, voor zover nog nodig, de ernst van de ontwikkeling ten volle beseffen. Ook zal het de steun vergroten voor bepaalde beleidsmaatregelen. Daardoor kan er alerter en creatiever op de vergrijzingsproblematiek worden ingespeeld, waardoor er bijvoorbeeld beter gebruik wordt gemaakt van de competenties van 'Silver potentials' en er nieuwe afzetmarkten worden aangeboord voor producten en diensten gericht op deze doelgroep.

Daar staat echter tegenover dat teveel aandacht voor een vergrijzend Limburg de provincie uiteindelijk een eenzijdig imago bezorgt, waardoor de provincie alleen nog maar aantrekkelijk lijkt voor ouderen. Ook is het de vraag of vergrijzing wel het echte probleem is. Een regio die voldoende economische bedrijvigheid weet te ontwikkelen, kan immers altijd mensen uit andere regio's of landen aantrekken. Zo zorgen Zuyd Hogeschool, Fontys Hogescholen en Universiteit Maastricht voor een grote toeloop van Nederlandse en buitenlandse jongeren die in Limburg komen wonen. Nu is het zaak een markt te creëren die meer afgestudeerden aan de regio weet te binden met het realiseren van een goed geprofileerd aanbod aan aantrekkelijke banen.

Om te vergroenen en te ontgrijzen moet de Limburgse economie eenvoudigweg nieuwe impulsen krijgen. Hiervoor is het noodzakelijk dat nieuwe coalities worden gesmeed. De economische groei moet worden aangejaagd door in navolging van Chemelot Campus nieuwe campussen te ontwikkelen waarop bedrijven, kennisinstellingen en overheden nauw samenwerken en al doende een aantrekkelijk banenaanbod verwezenlijken. Het programma van Kennis-As Limburg en de campusontwikkelingen zullen hier onder de vlag van Brightlands een forse impuls aan geven. Daarbij moet er voor worden gezorgd dat het Limburgse midden- en kleinbedrijf dat niet op een campus is gevestigd, voldoende aansluiting krijgt bij de dynamiek die een goed functionerende campus creëert. Maar het gaat ook om het stimuleren van de samenwerking van bedrijven en overheden op andere terreinen. Zo zou het goed zijn als publieke aanbestedingen die betrekking hebben op fysiek belastend werk, zoals schoonmaakwerk, worden uitgezet in een breder pakket van facilitaire werkzaamheden, waarop bedrijven gezamenlijk kunnen offeren. Vroegtijdige uitval van medewerkers kan dan worden voorkomen door medewerkers te laten rouleren over verschillende taken als schoonmaakwerk, beveiliging en catering.

Ook in de onderwijssector zullen nieuwe coalities de samenwerking moeten bevorderen. Daarbij gaat het om samenwerking tussen vmbo, mbo en hbo scholen, alsook om het op een hoger niveau brengen van de samenwerking tussen onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven. Dit kan door co-creatie op drie terreinen: (1) bedrijven meer betrekken bij de inhoud van het beroepsonderwijs door bijvoorbeeld groepsprojecten van studenten in bedrijven, (2) scholen betrekken bij de bijscholing van werkenden en talentontwikkelingsprogramma's van bedrijven en (3) docentenprofessionalisering door het vergroten van de loopbaanmogelijkheden tussen bedrijven en scholen.

Met Brainport 2020, Kennis-As Limburg, Campusontwikkelingen en de Educatieve Agenda Limburg hebben de kennisinstellingen, bedrijven, scholen en de Provinciale overheid waardevolle eerste stappen gezet om op een duurzame wijze te gaan samenwerken. Dit moet de basis vormen voor het aangaan van nieuwe samenwerkingsverbanden die Limburg weer vitaal maken.

Denktank Netwerk Sociale Innovatie UM: Rob de Bie, Lex Borghans, Nick Bos, Frank Cörvers, Andries de Grip, Paul Iske, Math Jongen, Archi Leenaers, Leo Niessen, Jef Pleumeekers, Jos Schneiders, Servi Verstappen, Annette van Waning en Gerben Willemsen.